VVIK Nieuws

Nieuwsbrief van de Vereniging van Vrienden van het Instituut Kern

Nulnummer

Copyright © 2003 VVIK Nieuws
Leiden APRIL 2003

halfjaarlijkse uitgave

VVIK Nieuwsbrief

Theo Damsteegt

Het is het bestuur van de 'Vereniging van Vrienden van het Instituut Kern' een groot genoegen u dit nulnummer van de Nieuwsbrief te kunnen aanbieden. Onder de kundige redactie van Janet Kamphorst en Alexandra van der Geer zal de Nieuwsbrief tweemaal per jaar verschijnen, met daarin nieuws en aankondigingen van de VVIK, beknopte besprekingen van boeken en ander materiaal op het gebied van Zuid- en Centraal Azië en een agenda van activiteiten in de Randstad die interessant kunnen zijn voor VVIK-leden.

Het bestuur hoopt dat de Nieuwsbrief het contact met de leden zal versterken, niet-leden op het spoor van India en Tibet zal kunnen zetten, en een bijdrage zal kunnen leveren aan het Nederlandse debat over en de studie van deze regio.

In deze Nieuwsbrief onder andere:

Indologendag 12 april

KIM-reeks: Lepcha mss.

Boekbespreking: *De damescoupé*

Filmbespreking: *Lagaan*

Activiteiten in de Randstad

Mannengestalten

Indologendag 12 april 2003

Het denken over culturele constructies van mannelijkheid is relatief recent en onderzoek naar de positie van de man in Zuid-Azië vormt daarop geen uitzondering. Opvattingen over masculiniteit worden dan ook nog vaak ingegeven door clichés en stereotiepe denkbeelden. Dit geldt voor man-vrouw relaties, ondanks het feit dat juist over dit thema indringende moderne literaire teksten bestaan, maar ook voor andere terreinen van masculiniteit in Zuid-Azië. De vier sprekers van de Indologendag 2003 belichten enkele van deze gebieden, in verschillende tijdperken van de Indiase cultuur, en vanuit een variëteit van vakgebieden en bronnen. Wij hopen daarmee een bijdrage te leveren aan de ideevorming over de rol en positie van de man in Zuid-Azië en onderzoek naar dit nog weinig belichte, maar zeer relevante, onderwerp te stimuleren.

Voor programma, zie kader

Bollywood-held Hrithik Roshan in de film *Fiza*

Programma Indologendag 2003

zaterdag 12 april, zaal 329, Nonnensteeg 1-3, Leiden

10:00 . . . gebouw open, koffie en thee
10:25 . . . . . welkomstwoord
10:30 . . . . . lezing Teun Goudriaan
11:15 . . . . . lezing Janet Kamphorst
12:00 . . . . . lunch
13:30 . . . . . lezing Lennart Bes
14:15 . . . . . theepauze
14:30 . . . . . lezing Claudia Preckel
15:30 . . . . . borrel in de kantine

Vooraankondiging VVIK activiteiten

23 mei De dichter Raj Ramdas draagt voor uit eigen werk en er wordt een gedichtenbundel van zijn hand gepresenteerd.

Eind juni vindt de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering plaats.

Leden krijgen de uitnodiging nog thuis gestuurd met daarin de definitieve plaats, datum en tijd.

Gastspreker Indologendag 2003: Claudia Preckel

Alexandra van der Geer

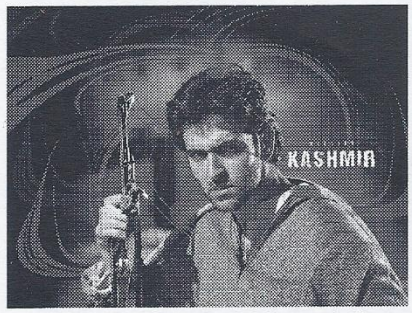

Mission Kashmir van Mohammed Chopra

De gastlezing wordt gegeven door Claudia Preckel, lid van de *Junior Research Group Islamic Educational Networks in Local and Transnational Contexts (18-20 th centuries)* van de Ruhr Universiteit te Bochum, Duitsland. Zij rondt momenteel haar proefschrift af over Siddiq Hasan Khan (d. 1890) en de opkomst van de *Ahl-e hadith* beweging in Bhopal. In haar lezing van 12 april zoekt zij een antwoord op de vraag hoe Bollywood filmmakers de islam en de rechtvaardiging van *jihad* portretteren. Preckel bespreekt de opvattingen over geweld, islamitische identiteit en de idealisering van masculiniteit in drie films over de strijd van Kashmiri *mujahidun*, te weten: Mohammed's *Fiza* (1999), Chopra's *Mission Kashmir* (2000) en Rathnam's *Roja* (1992). Zie ook Claudia Preckel's homepage: http://www.ruhr-uni-bochum.de/orient/claudia.htm.

 Copyright © 2003 VVIK Nieuws

De damescoupé: een roman van Anita Nair

Teun Goudriaan

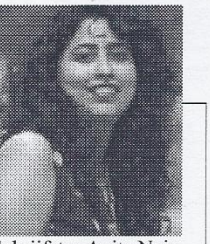
Schrijfster Anita Nair

Akhila is een alleenstaande vrouw van 45 jaar. De zorg voor haar familie heeft haar steeds teveel opgeëist. Ze woont in Bangalore en werkt op een belastingkantoor. Tijdens een treinreis naar Kanyakumari op de zuidpunt van India raakt ze in de damescoupé in gesprek met vijf andere vrouwen. Ze vertellen elkaar hun levensverhaal.

"'Bescherming door een echtgenoot?', sneert Marikolanthu, een van de vijf. Ik kromp ineen toen ik het hoorde. Noch Sujata Akka noch mijn moeder hadden ooit gemerkt dat hun mannen voor ze zorgden .... De mannen in hun leven hadden niets gedaan en toch was in hun ogen een vrouw pas volwaardig als ze was getrouwd. Al het andere was tweederangs." (blz. 255).

Ook Akhila herbeleeft haar verleden. "De dag waarop Appa stierf, begon zoals alle andere. Dagen later beweerde Amma dat ze een soort voorgevoel had gehad. Er had de hele nacht een hond gejankt. Ze was met een trillend rechterooglid wakker geworden. De melk schiftte ..."(blz 58). Akhila is op een keerpunt in haar leven. Ze wil nu eindelijk voor zichzelf opkomen. Aan het einde van de reis neemt ze een stoutmoedig besluit.

Zonder diep te graven, betrekt de auteur haar lezers op boeiende wijze bij de levens van een aantal vrouwen in het huidige India. Het Engelse origineel was voor mij niet toegankelijk, maar de Nederlandse vertaling komt zeer natuurlijk over.

De in Bangalore woonachtige Anita Nair is een zeer succesvol auteur in India. Deze roman is goed opgezet, en heeft mij van begin tot eind geboeid. Een aantal uitspraken is controversieel. Aanbevolen lectuur voor wie van het genre houdt. Ook geschikt voor mannen! De Nederlandse vertaling is uitstekend.

Besproken boek

Anita Nair

De damescoupé
Amsterdam-Antwerpen: De Arbeiderspers
Jaar van uitgave: 2001
Oorspr. titel: Ladies Coupé
Oorspr. uitgever: London: Chatto & Windus
Vertaling: Gert Jan de Vries

Kern Institute Miscellanea: Lepcha manuscripten

Heleen Plaisier
(catalogus verschijnt binnenkort)

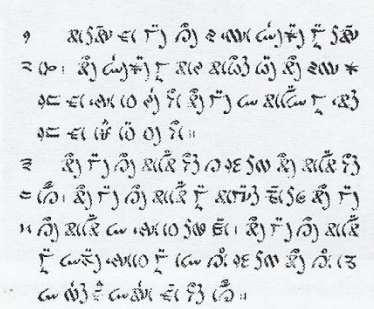

De welbekende Van Manen collectie in de bibliotheek van Instituut Kern omvat onder andere de grootste verzameling Lepcha handschriften ter wereld. De verzameling is eerder globaal in kaart gebracht door Nebesky-Wojkowitz in 1954, maar hoewel ter inzage in de bibliotheek van het Instituut (inv.no. IK/JVM 424), is zijn inventarisatie nooit gepubliceerd. Voor de KIM publicatiereeks van de VVIK leg ik de laatste hand aan een beschrijvende catalogus van de verzameling van 182 papieren manuscripten die hoofdzakelijk bestaat uit boeddhistische teksten. In de catalogus worden alle manuscripten stuk voor stuk beschreven. Hiernaast wordt de inhoud van de teksten die in de verzameling voorkomen kort toegelicht, waarmee een eerste overzicht gegeven wordt van de literatuurgeschiedenis van het Lepcha. Naast de beschrijving van de door Johan van Manen verzamelde Lepcha handschriften bevat de catalogus ook informatie over andere verzamelingen van Lepcha handschriften in het buitenland; deze omvatten gemiddeld niet meer dan twintig handschriften.

Heleen Plaisier is verbonden aan de opleiding Vergelijkende Taalwetenschap van de Universiteit Leiden.

Haags Hindustaans Filmfestival

Het vierde Hindustaans filmfestival van Den Haag (24 mei t/m 8 juni 2003), valt dit jaar samen met de herdenking van 130 jaar Hindustaanse immigratie. Herdacht wordt hoe de eerste Brits-Indische contractarbeiders uit India op 4 juni 1873 in Suriname aankwamen. Daarom is dit jaar gekozen voor het thema 'Verbonden door Beeld en Geluid' dat onder andere tot uitdrukking gebracht wordt in de programmering van Hindi films over migratie en immigratie, lezingen en een seminar. Het festivalprogramma wordt vanaf 21 april bekend gemaakt via de website: www.hindustaansfilmfestival.nl. Van de volgende films is al zeker dat zij in Den Haag vertoond zullen worden: *Devdas*, *Mujh se dosti karoge*, *Mere yar ki Shadi hai*, *Shakti*, *Pardes*, *Chandani Bar*, *Ashtitva* en *Mohabattein*.

De Vereniging Surinen organiseert voorafgaande aan het festival, op 27 april, het seminar 'Hindustaanse Immigratie: Geslaagd ?', in het Volksmuseum Den Haag, van 14.00-17.00 uur. Informatie: 070-3292888 (Dhr. A. Rawat).

Scène uit de film *Devdas*

 Copyright © 2003 VVIK Nieuws

A Gentlemen's game

Janet Kamphorst

Besproken film

Lagaan. Once Upon A Time In India.

Producent: Amir Khan
Regisseur: Ashutosh Gowariker
Cast: Amir Khan, Gracy Singh, Rachel Shelley, Paul Blackthorne
Muziek: A.R. Rahman
Liedteksten: Javed Akhtar
Jaar: 2001

De internationaal en in India bewierookte film *Lagaan* reconstrueert het koloniale verleden van India in cricket-termen. Het bijna vier uur durende filmische sprookje over het dorp Champaner vertelt het verhaal van het verzet van de dorpelingen tegen de Britse Raj in Gujarat. "Eens, lang geleden en hier heel ver vandaan", gingen eerlijke boeren gebukt onder een bruut koloniaal regime. Wanneer de dorpelingen ondanks de aanhoudende droogte dubbele landbelasting (*lagaan*) moeten betalen, neemt de held Bhuvan (Amir Khan) het op tegen de meedogenloze Britse kaptein Russell (Paul Blackthorne). Inzet van de strijd is een weddenschap. Wanneer de dorpelingen een cricketwedstrijd tegen het Britse garnizoen weten te winnen, hoeven zij drie jaar lang geen belasting af te dragen. Als zij verliezen, moeten de dorpelingen driedubbele belasting opbrengen.

Wat volgt is een spektakelfilm. Regisseur Ashutosh Gowariker laat geen Bollywood conventie onbenut: slapstick-achtige humor, zang en dans, zinderende emoties, robuuste helden, eerbare heldinnen en echte schurken, *Lagaan* heeft het allemaal. Aardig is de humoristische wijze en het oog voor dramatisch detail waarmee Gowariker de cinematografische clichés verbeeldt. Vooral interessant is zijn reconstructie van koloniale en Indiaas-nationalistische voorstellingen van India als een 'Republiek der Dorpen'. Volgens Gowariker's zeer romantische visie op het negentiende-eeuwse Gujarati platteland, huist in Champaner de ziel van het ware India in de pure harten van simpele dorpelingen. Onschuld, eerlijkheid en diep-doorvoelde emoties bepalen het karakter van haar inwoners.

De held Bhuvan is de letterlijke en figuurlijke belichaming van deze voorstelling van zaken. Zijn ruwe bolster, een door eerlijke arbeid gespierd lichaam, herbergt een wel heel blanke pit: onbevangenheid, moed en gemeenschapszin. Bhuvan's ranke tegenstrever Russell staat voor de arrogantie van de macht. Hij vertegenwoordigt ijdelheid en machtswellust. Egoïsme drijft hem.

In *Lagaan* worden 'traditionele Indiase waarden' voorgesteld als het antoniem van Brits kolonialisme. De cricketwedstrijd is een gevecht tussen deze twee posities. Wat het tijdrovende duel de lange zit waard maakt, is de opgeroepen tegenstelling tussen Indiase masculiniteit en de moreel en lichamelijk verworden Britse mannen. De koloniale retoriek, volgens welke masculiene kolonisten feminiene volken onderwerpen, wordt gedurende de wedstrijd volledig omgedraaid.

De opkomst van beide cricketteams zet de toon. Bhuvan's bont uitgedoste elftal betreedt op blote voeten het cricketveld. Zij gooien al hun dorpse vaardigheden in de strijd: sterke handen, biceps en vingervlug vangtalent. Gespierde armen en een behaarde borst puilen uit het mouwloze jak van de boerenheld Bhuvan. De bewonderende camera zit hem dicht op de huid. Ook bij de visualisatie van de innerlijke gemoedstoestand van het Indiase team ligt de nadruk op het manlijk kaliber van het elftal. Hun emoties komen van pijnlijk diep: zij ademen zwaar, brullen en plengen tranen van woede, verdriet en liefde. Zo banen de heroïsche sentimenten van echte mannen zich een weg naar buiten.

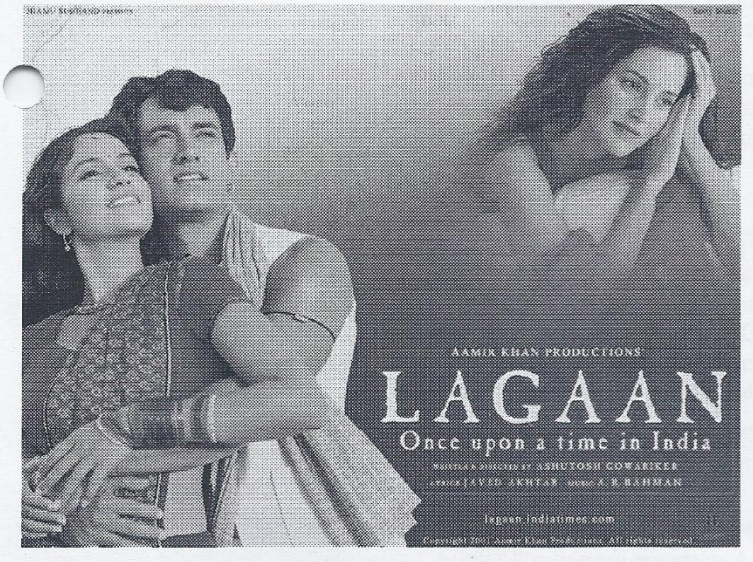

Het contrast dat de manhaftige dorpelingen vormen met het Britse team in rode blazers en met rode petjes op, is veelzeggend. De over het algemeen borsthaarloze Britten doen nog het meest denken aan een clubje kostschooljongens. Het ontbreekt hen ten ene male aan biceps. Het Britse elftal is niet alleen fysiek maar ook geestelijk zwak: eergevoel of waardigheid kennen zij niet. Russell en de zijnen manipuleren het spel en spotten met het tegen het eind van de wedstrijd halfkreupele Indiase team. En zij zijn slechte verliezers, hun gekrenkte trots reageren zij als kleine kinderen af door bedienden te mishandelen of meubilair te breken.

Lagaan legt een duidelijk verband tussen geestelijke en fysieke superioriteit: een sterke geest in een gespierd lichaam. Deze superioriteit wordt bovendien voorgesteld als een typisch rurale kwaliteit. Het is het harde werk op het land dat de mannen moreel en lichamelijk sterk heeft gemaakt.

De 'Körperkultur' van *Lagaan* lijkt op het eerste gezicht te verschillen van doorsnee Indiase filmmusicals omdat het lichamelijk vertoon van mannen niet is gericht op dominantie over vrouwen. Zoals Steve Derné stelt in zijn *Movies, Masculinity and Modernity* (2000), staat het heroïsch masculiene lichaam van de gemiddelde Bollywood held voor mannelijke overheersing en de verbeelding van de ondergeschikte positie van vrouwen. De constructie van een traditioneel Indiase masculiniteit in *Lagaan* is echter in de eerste plaats gericht op macht over andere mannen: de koloniale overheersers. Maar uit Gowariker's feminisering van het Britse elftal blijkt evenwel dat ook hij zich heeft laten inspireren door de gedachte dat de kracht van mannen recht evenredig is aan vrouwelijke zwakheid.

Copyright © 2003 VVIK Nieuws

Activiteiten in de randstad

t/m 26 april *20 jaar in Nederland.* Werk van de Indiase beeldend kunstenaar en dichter Bhaskar Hande. Galerie Arti-mediair Den Haag: 06-2850870 / info@artio.nl

13 april 13.00-22.00 *Baisakhi ka Mela.* Viering van *Baisakhi* op de Dam. Informatie: goldenelephant@wanadoo.nl

Vanaf 17 april draait Rob Das' documentaire *Juggernaut* over het *Karthikai Deepam* wagenfeest van Zuid-India in de Nederlandse filmhuizen. Voorfilm: korte documentaire *Howrah* over één van India's grootste treinstations. Informatie: Rialto Amsterdam (020-6768700), Filmhuis Den Haag (070-3656030) en 't Hoogt Utrecht (030-2328388). Informatie overige filmhuizen via: www.docuzone.nl

Scène uit de documentaire *Howrah*

Vanaf 19 april *De Weg van Schoonheid en Geluk.* Tentoonstelling over islamitische mystiek. Wereldmuseum Rotterdam: 010-2707172

26 april 20.30 *Sacred Tibet.* Een voorstelling van *Asian performing Arts* over Tibetaanse rituelen uit het Zuid-Indiase Dzogchen-klooster. Tropeninstituut Theater Amsterdam: 020-5688500

26 april 20.15 *Muhammad Faqir en Ensemble* vertolken muziek uit de Soefi traditie van Sindh. Volksbuurtmuseum Den Haag: 070-3898986. Muhammad Faqir treedt ook op in Utrecht (27 april, 15.00 in Rasa: 030-2316040) en Amsterdam (3 mei, 20.30 in het Tropeninstituut Theater: 020-5688500)

8-25 mei *World Wide Video Festival.* Contemporaine videokunst in Amsterdam met een video-installatie van Nalini Malani (Karachi). Informatie: 020-4207729/ www.wwvf.nl/2003

16-17 mei *Asia Now - The Veil Lifted.* Festival ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van het *International Institute of Asian Studies* in samenwerking met het Rijksmuseum voor Volkenkunde (Leiden). Informatie: iias@let.leidenuniv.nl

24 mei - 6 juni *Expositie Bollywood Filmaffiches* in het Haagse Stadhuis. Informatie: 070-3533099

2 juni *Scrapping Ships in Asia and the Liability Regime.* Seminar over het dumpen van scheepswrakken in Azië georganiseerd door *Greenpeace*, het Amsterdams Scheepvaart Museum en het *International Institute of Asian Studies*. Programma: iias@let.leidenuniv.nl

18 september - 20 oktober *Hindi taal-studiereis* van het India Instituut in Amsterdam naar de *Landour Language School*. Informatie: 020-6626662 / IndiaInstituut@yahoo.com

Selectie OHM televisie (Ned. 1, 13.00)

(Iedere zondag; informatie onder voorbehoud)

13 april Havan als verlichting. Contemplatie van het vuuroffer.

20 april Sociaal gezicht van het Hindoeïsme. Over sociaal bewustzijn en spiritualiteit.

11 mei De vier levensdoelen. Hedendaagse invullingen van Hindoeïsme.

18 mei OHM Magazine. Hindoestaanse actualiteitenrubriek.

8 juni 130 jaar Immigratie. Het Birha muziekgenre in India en Suriname.

22 juni Dharma. Contemplatie van Hindoe ethiek.

29 juni Artha. Contemplatie van Hindoe ethiek.

Redactie: J. Kamphorst
Lay-out: A. van der Geer

De VVIK nieuwsbrief is een halfjaarlijkse gratis uitgave voor en door Vrienden van het Instituut Kern. De publicatie van 'Activiteiten in de Randstad' is onder voorbehoud, wij raden u aan eerst aanvullende informatie in te winnen alvorens u een activiteit bezoekt.

Redactie-adres: j.kamphorst@let.leidenuniv.nl

DE VVIK IN HET KORT

Activiteiten

Vrienden van het Instituut Kern ontvangen ongeveer vijf maal per jaar een uitnodiging voor het bijwonen van lezingen, boekpresentaties of videovertoningen met aansluitend een borrel. Meestal vindt de activiteit plaats in zaal 329, de collegezaal van gebouw Nonnensteeg 1-3, Leiden. De borrel wordt in de aangrenzende kantine geschonken.

Nieuwsbrief

Leden ontvangen voorts tweemaal per jaar de VVIK Nieuwsbrief met nieuws over VVIK activiteiten, Instituut Kern publicaties en overige wetenswaardigheden zoals een overzicht van voor VVIK leden interessante activiteiten in de regio.

Collecties

De Vereniging draagt zorg voor het beheer en de restauratie van een aantal bezittingen waaronder het Gandhara-album met albumine afdrukken van voor 1900. De Vereniging beheert daarnaast bijna 80 duizend foto's. De oudste foto's (van voor 1930) werden gedigitaliseerd. De database van de c. 10 duizend gedigitaliseerde exemplaren kan per computer worden geraadpleegd. Ook bezit de Vereniging een aantal palmbladmanuscripten. De Indologische collecties worden met steun van de Vereniging in stand gehouden.

Fonds de Cock

Studentleden die een studiereis willen maken, kunnen een reisbeurs aanvragen bij Fonds de Cock. Aanvragen dienen schriftelijk bij het bestuur te worden ingediend. Achteraf wordt een kort verslag van de reis verlangd.

Lid worden?

U kunt lid worden door een briefje of een e-mail te sturen aan de secretaris: Alexandra van der Geer, Instituut Kern, Nonnensteeg 1-3, Postbus 9515, 2300 RA Leiden; e-mail avandergeer@wanadoo.nl. De contributie (12 euro voor gewone leden en 7 euro voor studenten; per lopend kalenderjaar) kunt U overmaken naar het banknummer van de Vereniging: ABN AMRO 45.17.84.308.